

stelling en velerlei werkzaamheden, welke waren betoond of verricht, en inzonderheid Burge-meester en Wethouders, welke de tot hen gerichte uitnodiging welwillend hadden opgevolgd; en op hartelijke en duidelijke wijze aangebonden de rechte verbouding welke daar behoort te zijn tusschen Overheid en Kerk conform den Woorden Gods. Te half vijf was de plechtigheid geëindigd, welke om half twee een aanvang genomen had. Het ruime, nette kerkgebouw met toren, doet den architect den heer A. Gastra alhier alle eere aan, zoowel wat de inrichting als het uiterlijk betreft, en is zooveel doelloos ontworpen, overeenkomstig de lijnen in de artikelreken van den Eeredienst in de *Herant* aangegeven.

Buitenland.

Duitsland. Liberale professoren in de Godgeleerdheid gehandhaafd.
In het Pruisische Heerenhuis is nu uitge-maakt, dat de z. g. vrijzinnige of liberale richting in de Theologische faculteiten der staats-universiteiten evengoed recht van bestaan heeft, als de richting die zich beweegt in de lijn van de belijdenis der kerk. De zoogenaamde conservatieve of orthodoxe waren sedert lang niet tevreden met het onderwijs dat sommige hoogleraren gaven. Vooral had men het tegen de hoogleraren Harnack en Delitsch, schrijver van „Babel en Bijbel“. Baron von Durand, lid van het Heerenhuis, bond den strijd tegen de ongelovige hoogleraren aan. Hij stelde voor dat de regering alleen zulke professoren in de godgeleerdheid zou benoemen, die instemden met de belijdenis der kerk. Met welke belijdenis zij het eens moesten zijn, werd er echter niet bij vermeld, want in de Pruisische Unie heeft eveneens de Lutherische confessie van Augsburg als de Heidelbergse catechismus gelijk recht.

Doch de „conservatieven“ of rechtzinnigen wilden van het voorstel Durand niets weten. De voorzitter van den opperkeraar, Dr. Bark-hausen, en de hofprediker Dryander konden tot een besluit positie nemen tegen het ongelof niet besluiten. Zij zijn het met de afbrekende leer van een Harnack niet eens, doch als zij voor ongelovige professoren de deur gingen sluiten, dan zou dit volgens hen in strijd zijn met de vrijheid der wetenschap. Laat ons er bijvoegen, dat de regering schijnbaar de beweging tegen de ongelovige professoren geen notitie nam; maar door Harnack en Delitsch in het oog looppend te eeren, sprak zij het duidelijk uit, dat zij met de beweging tegen de ongelovige wetenschap volstrekt niet mede-ging. En als er zulke wachtwoorden van hooger hand gegeven worden, dan weet men wat dit in Duitsland beteekent. Het spreekt daarom haast vanzelf, dat het voorstel van Durand verworpen werd.

Zullen na eindelijk zoowel Lutherischen als Gereformeerden die prijs stellen op hunne belijdenis, daarin blijven berusten? Hoe dikwijls is in de Gereformeerde kerk besproken, dat het wenschelijk was dat een Universiteit op Geref. grondslag zou gesticht worden? Ook werd het denkbeeld eenige jaren geleden in Lutherische kringen geopperd, om althans vrije Lutherische Theologische faculteiten in het leven te roepen. Het blijkt nu toch zonneklaar, dat zulke vrije instellingen noodig zijn.

Gemengd nieuws.

The Christian wijst er op, dat de plotselinge dood van den predikant Hugh Price Hughes het gevolg is van „sovereignty“. Hem is hetzelfde overkomen als Dr. Berry, Magregor en een aantal anderen, die gevallen zijn als slachtoffers van den groeten arbeid dien zij voor hunne rekening namen. Ondercheidene predikanten van naam zijn tegenwoordig krakkende door dezelfde reden. Het Engelse blad meent dat het systeem, dat bij Christelijken arbeid gevolgd wordt, niet deugt. Wanneer onderscheidene mannen door het land vliegen om de eene meeting voor en de andere meeting na te leiden, zodat zij des nachts moeten reizen en overdag zwaar werk behooren te doen, dan kan een inruiking van krachten niet uit blijven.

Populaire sprekers worden dikwijls genoodigd om te spreken, met wien hun naam zekere aanrekeningkracht uitlokt, dat wel omdat een geestelijke regen van hunne woorden kan verwacht worden. Dit is verkeerd en de dood van sommige uitstekende arbeiders in den wijngaard des Heeren kan voor de straf gehouden worden. Men laadt ook te veel arbeid op één persoon. Indien het apostolisch beginsel, dat allen moeten deelen in het dragen van den last des Heeren, werd gevolgd, dan kon men de leiders behouden voor het geven van leiding in plaats van hen voor allerlei doeleinden te laten optreden en alsoo de kans te loopen ze allen te verliezen.

In het jongste nummer van de *Reformierte Kirchenzeitung* wordt in een artikel over Zwilling en de kerkelijke registers aangebonden, dat genoemde reformator door zijn arbeid den stoot ge-gewezen heeft tot het geregelde bijhouden van registers voor de kerken. Zwilling werd door wederdoopers ertoe gebracht om doopregisters te laten bijhouden. Het gebeurde toch telkens dat een wederdooper zich verontschuldigde over het feit, dat hij zich op nieuw had laten doopen, door te zeggen, dat hij niet wist dat hij reeds ge-doopt was.

Door Vinderen.

KERSTDAG.

Wij lezen in het 6e hoofdstuk der profetie van Jesaja vs. 5 en 6:

„Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schou-der; en men noemt Zijn naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst. Der grootheid dezer heerschappij en des vredes zal geen einde zijn op den troon van David en in zijn koninkrijk, om dat te bevestigen en dat te sterken met gerichte en met gerechtigheid, van nu aan, tot in eeuwigheid toe. De ijver des Heeren der heerschen zal zulke doen.“

Toen Jesaja deze voorspelling deed, moesten er nog zeven eeuwen verloopen eer zij vervuld werd. Menigeen heeft na honderd of tweehon-dert jaar misschien gedacht: dat zal wel nooit gezien worden. En menig ander zal niet begre-pen hebben, waar het op doelde. Zoo gaat het nog in onzen tijd met de belofte van „Heeren toekomst“, waar de apostelen van spreken. Doch de Schrift zegt ons: De Heere vertraagt de belofte niet, en het profetisch woord is zeer vast. Dat is gebleken aan wat Jesaja gezegd heeft, en zal ook waar worden, van al wat God gesproken heeft, tot alle dingen zullen zij geschied.

Zoo de Heere wil, viert wij weldra Kerst-feest, d. i. Christusfeest, ter herdenking van de komst onzes Heeren in het vleesch, van Zijn geboorte te Bethlehem.

Deze groote en heerlijke gebeurtenis ligt lang achter ons, gelijk zij nog ver verwijderd wa-

toen Jesaja haar aankondigde. Wij kunnen dus veel beter dan menigen in zijn tijd verstaan, wat de Geest des Heeren liet voorspellen.

Doch zoo zeker was toch de zaak ook voor-uit, dat de man Gods zeggen kon: Een kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, als ware het reeds geschied. Hoeveel te meer zekerheid hebben wij dan, tot wie gezegd kan wor-den: Heden is dit voor uw ogen vervuld.

We moeten dit, al zijn we jong, reeds goed begrijpen, dat we op Kerstfeest bij zijn over iets dat gebeurd is, dat even vast staat als dat de wereld door God is geschapen. Duidenden menschen meenen, dat zij Kerstfeest viert, als zij er maar een sinnebeeld in zien van licht en leven en vreugd en vrede voor de aarde, van Gods liefde voor Zijn schepselen en van het toenemen van deugd en beschaving onder de volken.

Maar daarom Kerstfeest te viert is eigenlijk even dwaas als de wensch van een kleinen jon-gen, die elken dag wil jarig wezen. En net als bij dien jongen, is het denzinken dan ook meer te doen om allerlei goeds dat hij zulk een feest behoort, dan om de zaak zelf.

Het Kind waarvan Jesaja spreekt is het Kin-deke „liggende in de kribbe“ te Bethlehem. De Zoon dien hij noemt is de Zoon van God en tegelijk de Zoon des menschen. Voor het men-schelijk oog was het een Kind gelijk alle andere, gewoon, zwak en hulpbehoevend, zonder macht of wetenschap, pas in de wereld verschenen en nederig van stand. Toch zegt de profet, dat de heerschappij rust op dat Kind, en dat het heet, wat wil zeggen is, Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst.

Dat al is zeer wonderlijk en gaat ons en aller verstand ver te boven. Als de apostel Paulus er van spreekt, zegt hij dan ook, dat de ver-borgenheid der godzaligheid groot is: God is geopenbaard in het vleesch. En dat was geschied toen Jezus te Bethlehem neerlag als het kind van een mensch, Hij die de Zoon van God was. Zoo is dan het Kind van Bethlehem, onze Heere Christus tegelijk, hoog en nederig, God en mensch. En dat was noodig, omdat hij ook is wat de engelen van Hem getuigen: De Zaligmaker.

Dat is zeker een lieflijke naam, en wij mo-gen ons op het Kerstfeest wel alleereerst verblij-den in dat hemelsche woord tot de herders en tot allen, die als zij gelooven: U is heden de Zaligmaker geboren.

Want dat hebben we noodig. Onder de menschen van wie ik zoo even sprak zijn er genoeg, die gaarne toestemmen, dat het Kindeke, te Bethlehem geboren, later is ge-worden een verheven voorbeeld van deugd en braafheid en menschenliefde, meer dan iemand anders. Maar een Zaligmaker? Zien hebben zulke menschen niet noodig, wij ze zelf voor zoo braaf houden, of althans niet voor zondars, schuldig voor God. Wij echter weten uit Gods Woord, dat al onze braafheid en ge-rechtigheid evenveel waard is als een kleed dat men wegwerpt, omdat het versleten, niet meer te dragen is. En daarom hebben we een noo-dig, die ons bekleedt met Zijn gerechtigheid, die ons zalig maakt, gelukkig nu en straks en altijd, en zulk een Zaligmaker is de Heere Christus.

We hebben dus alle en volle reden om ons te verblijden in Zijn geboorte, gelijk dan ook de engel voorspeld heeft, dat velen doen zullen.

Was die Zaligmaker niet geboren, 't zou er hier op aarde reeds ellendig uitzien. Let maar eens op de heidenen, die nog van geen Zalig-maker weten. Hoe treurig is het bij hen ge-steld. Alles anders dan bij de volken die het Licht der wereld hebben, al gelooven zij er ook niet allen in. En we zouden geheel zonder hoop zijn voor de eeuwigheid, wederom gelijk de heidenen, zoo niet de Zaligmaker geboren was, en het leven en de onverderfelijkheid had aan het licht gebracht.

De Kerstvreugde is dus een vreugde over en in den Heere Christus, den Heiland die arm werd daar Hij rijk was, om velen rijk te maken, die zijn heerlijkheid verhet en mensch werd, om velen tot heerlijkheid te leiden.

Ook tot ons, gelijk tot de herders, klinkt het engelenwoord: „Zie, ik verkondig u groote blijdschap!“

Groote blijdschap voor allen die 't gelooven, wier hart naar verlossing verlangt, die roepen om behouden te worden.

Er was geen groote blijdschap voor Herodes, ook niet voor de Farizeeën, toen zij de bood-schap hoorden, dat de Koning der Joden ge-boren was. Want, al mochten zij het voor waar houden, hun hart ging niet uit tot dat Kin-deken. Zij hadden het niet noodig of vreesden het. Maar de herders, als later de wijzen, en na hen nog zoo velen, konden zich verblijden, omdat zij in dat Kindeken vonden, wat zij verwacht en gezocht hadden, wat zij niet mis-sen konden, en zij aanbaden dat Kind en vier heerlijken God.

Zoo moet het ook bij ons zijn, of ons Kerst-feest beduidt niets. Denkt nu niet, ook ik ben nog zoo jong. Ik wil op Kerstfeest voorreest maar eens blij zijn, omdat ik vrij al heb, en wat moois krijg of wat smakelijks te eten, of uitga of zoo iets. Neen vrienden, als ge voelt dat u de rechte Kerstvreugd ontbrekt, welnu gaat tot den Heere Christus, die nog leeft en regeert, gelijk ge wederom hierboven in Jesaja lezen kunt. En vraag dan aan dat Kinleke van Bethlehem, om u de ware Kerstvreugd te geven, de eeuwige blijdschap door en in Hem, die onze Heiland is en onze Hoop.

Zijn naam is Wonder, Raad en Sterkte, God die de wereld torschte, Der eeuwen Vader die 't al werkte, De ware Vredevorst.

CORRESPONDENTIE.

J. D. te G. N. Zoodra mogelijk.

HOOGENBIJK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Emmen, J. Bakker, te Bunschoten. **Nederlandsch Hervormde Kerk.**

BEROEPEN: Goudriaan, A. G. van Willemwaard, cand. — Veendam, J. J. Bleeker, te Westerlee. — Eerland, K. P. Datema, cand. — Alkmaar, J. A. C. van Leeuwen, te Avereest. — Harmelen, J. J. Doornveld, te Andel. — Gent, D. Daniels, Nieuwenhuis, te Odijk. — Haastel, A. van Sloten, te Kampen. — Zutphen, J. Homan, te 't Zand. — Maastrecht, H. J. André Douwes, te Winterswijk. — Lienden, H. C. Lambers, te Lunteren. — Hoogblokland, F. Kijfjens, cand. — AANGENOMEN: Wervervoor, O. J. Staal, cand. — Ter Apel, J. B. M. van Dalfsen, cand. te Amster-dam. — Over- en Nedeasselt, J. L. Meyer, cand. — Vledder, J. Sevenster, te Drachtster Compagnie. — BEDANKT: Midwood, W. Th. Wieland, O. I. pred. met verlof. — Dordrecht, W. van der Waal, te Overschie. — Odoorn en Wedde, J. B. M. van Dalfsen, cand. te Amsterdam. — Drunen, A. Ewald, cand. — Westkapelle, P. J. Steini, te Stavensie. — Zetten, door J. D. de Lind van Wijngaarden, te Utrecht. — Wisserkerke, Th. Doevendans, te Elburg.

Plaatsgebrek noodzaakt ons Advertentie tot een volgend Nr. uit te stellen.

Advertentie.

Heden overleed in de vaste hope des eeuwigen levens, tot onze diepe droefheid, onze geliefde Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Pleegvader

HERM. TULP, in den ouderdom van 59 jaren. Uit aller naam Wed. K. G. TULP—RINHAR, Zwolle, 14 December 1902.

Het behaagde den Heere, uit ons mid-den door den dood tot Zich te nemen, onzen geliefden Broeder

HERM. TULP, die met warmte en toewijding den Heere ook in Zijn kerk gediend heeft, meer be-paald in den dienst der barinhartigheid. De Kerkraad der Geref. Kerk te Zwolle, C. W. E. PLOOS v. AMSTEL, Voorz., J. BOSCH OEN, Sec.

Zwolle, 16 Dec. 1902.

Heden behaagde het den Heere van leven en dood uit ons midden weg te nemen onze innig geliefde Moeder en Behuwmoe-der

JOHANNA VOSSelman, geb. Lagerweij in den ouderdom van ruim 65 jaar. Hare diepdroefde kinderen A. A. RUDDING—VOSSelman, H. S. RUDDING, Ede, 14 Dec. 1902.

Voor de vele blijken van deelneming in ons zoo smartelijk verlies, betuigen we langs dezen weg onzen hartelijken dank.

Uit aller naam, Wed. G. J. LAMMERS—DENENHAAR, Aalst, 17 Dec. 1902.

Voor de bewijzen van deelneming, na het ontalpen van onze geliefde Dochter en Zuster ontvangen, zeggen wij, langs dezen weg, vriendelijken dank.

Uit aller naam, H. VAN VOORTHUIZEN, Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Men kome hooren de zellspelende Orgels en Piano's.

22 Damrak 22. bij het Centraal-Station. **AMSTERDAM.**

Geheel eenige en zeer fijne sortering echt Amerik. Orgels.

Ruim 200 stuks in voorraad, tot gebruik in Huize, School, Zaal, Vereeningslokaal en Kerk.

ORPHEUS APOLLO ORPHIC zelfspelende Orgels en Piano's.

Heerlijk van toon. Solide constructie. Van f 55 tot f 1650.

KLING SALON-VEUVELS van af f 620. — Rijkdom van registers. Langste prijzen.

Wij fabriceren ook Orgels in elken gewenschten stijl en elke houtsoort

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering Gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 547 en 549.

Maatschappelijk Kapitaal: Een Millioen Gulden.

Commissarissen: Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, H. W. VAN MARLE, Jhr. Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNINCK VAN DER OYE

Directoren: H. J. VAN VULPEN en H. SERET.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen

KAPITAAL en LEEFRENTE tot elk bedrag.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland, Gevestigd te GRONINGEN.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABRUS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITKWAAL VAN STOUTWEGEN, H. LUKING, Mr. F. DIELEMAN, E. G. WENTINK.

Raad van Toezicht: J. BOUWES, Jhr. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE.

Verstrekt geld op eerste Hypotheek, zonder vooruitbetaling van rente. Geeft uit 4 pCt.

Pandbrieven, koers 99 1/4 pCt, in stukken van f 1000. —, f 500. —, f 100. — en f 50. —

verrijgbaar ten kantore der Bank, bij hare Agenten en bij alle Commissarissen en Makelaars in effecten.

Inlichtingen worden verstrekt te Amsterdam door de H.H. L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Keizersgracht 207 en Hilversum, Torenlaan 56; te Rotterdam door den heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie: M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

VERSCHEENEN: **Scheurkalender voor 1903**

met motto's uit de werken van Dr. A. KUYPER, verzameld onder toezicht van

Mejuffrouw H. S. S. KUYPER. Prijs f 0.30.

Prijs geb. als boek f 1.25.

Verkrijgbaar bij alle boekhandelaren alsmede, na overmaking van het bedrag, franco van den uitgever,

J. VAN DER LAND. Amsterdam.

Rembrandtplein 18.

Aanbevolen voor Kerstmis:

De Bundel nagelaten Leerredenen van Dr. G. F. GEZELLE MEERBURG Sr., be-vattende eene inleiding van G. A. GEZELLE MEERBURG, met de levensschets van den schrijver, benevens zijn portret met handte-kening. Inhoud 540 bladzijden, 24 Leere-denen, waaronder de bevestiging van Dr. C. C. CALLENBACH.

Prijs f 1.50. Postwissel franco.

Rhenen. W. J. VAN NAS.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN, DAMRAK 60 en DAM 15-17.

Kopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIEN en BELEE-NINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

Wanneer ge nog niet in het bezit zijt,

voorzie dan uw gezin van een deugdelijk AMERIKAANSCH ORGEL en bepaal daartoe uw keus bij een van onderstaande fabrieken:

Packard Co., Karn Co.,

Doherty Co., Esteij Co.,

Cable Co., Burdett Co.

Steeds in groote sortering voorhanden bij:

GOLDSCHMEDING'S

Amerik. Orgelhandel,

Warmoesstraat 141. Keizersgracht 305. AMSTERDAM.

CATALOGUS OP AANVRAGE GRATIS.

BILLIJKE PRIJSNOTERING.

DESGEWENSCHT GEMAKKELIJKE BETALING.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,

WESTERMARKT No. 21

AMSTERDAM.

Bij J. H. DUNK, te Rotterdam, verscheen:

GIDS bij het

GODSDIENSTONDERWIJS

voor Huisgezin en Catechisatie, door

A. VAN VEELO, V. D. M., te Rotterdam

88 bladz. kl. 8°. 25 cent.

Inhoud: I. De Bijbel. II. Inhoud der Bijbelboeken. III. IV. Overz. Kerk- en Zendingsschied. V. Kort begrip met Aanteek.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Amsterdam, 21 Dec. 1902.

Dit blad we-
rijdragen va
dit blad bet
aan de ADEL
Inredingen,
kunnen voor

„De ged

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101

101